

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedkyně JUDr. Elišky Cihlářové a soudců JUDr. Jiřího Vyvadila a JUDr. Jaroslava Hubáčka v právní věci stěžovatelů **a) O. R.**, **b) nezl. V. R.**, zastoupeni JUDr. Janem Fričem, advokátem se sídlem v Praze 5, Štefánikova 65, za účasti **Ministerstva vnitra**, se sídlem v Praze 7, Nad Štolou 3, v řízení o kasační stížnosti podané proti rozsudku Krajského soudu v Hradci Králové, pobočka v Pardubicích ze dne 29. 11. 2004, č. j. 52 Az 48/2004 - 31,

takto:

I. Kasační stížnost **se zamítá**.

II. Žádný z účastníků **nemá** právo na náhradu nákladů řízení.

Odůvodnění:

Rozsudkem Krajského soudu v Hradci Králové, pobočka v Pardubicích ze dne 29. 11. 2004, č. j. 52 Az 48/2004 - 31, byla zamítnuta žaloba stěžovatelů proti rozhodnutí Ministerstva vnitra (dále jen „ministerstvo“) ze dne 23. 7. 2004, č. j. OAM-265/VL-20-P26-2004, jímž bylo rozhodnuto o neudělení azylu stěžovatelům podle § 12, § 13 odst. 1, 2 a § 14 zákona č. 325/1999 Sb., o azylu a o změně zákona č. 283/1991 Sb., o Policii České republiky, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o azylu“) a bylo rozhodnuto, že se na ně nevztahuje překážka vycestování podle § 91 zákona o azylu. Krajský soud v odůvodnění rozsudku uvedl, že za rozhodující fakt ve věci vzal to, že z výpovědi stěžovatele a) lze učinit jednoznačný závěr, že příčiny odjezdu z Ukrajiny – ohrožení manželky, která ve svém okolí kritizovala průběh parlamentních voleb – nesvědčí závěru, že jsou stěžovatelé pronásledováni za uplatňování politických práv. Ve správním řízení nebyla zjištěna, a stěžovatelem a) nebyla ani tvrzena, souvislost mezi uvedenými problémy v zemi původu a rasou, náboženstvím, národností, příslušností k určité sociální skupině

či zastáváním určitých politických názorů stěžovatelů. Daný případ, tj. manipulace s volebními lístky, jejímž svědkem se stala manželka stěžovatele a) a následné vyhrožování, by mohlo, pokud by dosahovalo dostatečné intenzity a byly-by vyčerpány všechny možnosti zákonné obrany v zemi původu, svědčit jako důvod pro udělení azylu jeho manželce a nikoliv stěžovatelům. Výroky napadeného rozhodnutí o neudělení azylu podle §§ 13, 14 zákona o azylu, jakož i vyslovení překážky vycestování podle § 91 zákona o azylu považuje krajský soud za zákonné, neboť v řízení před správním orgánem nebyly zjištěny skutečnosti, které by svědčily pro aplikaci citovaných ustanovení. Veřejná práva stěžovatelů tak nebyla napadeným rozhodnutím žádným způsobem zkrácena.

Proti tomuto rozsudku podali stěžovatelé v zákonné lhůtě kasační stížnost, jejíž důvod spatřují v ustanovení § 103 odst. 1 písm. a) a b) s. ř. s., neboť mají za to, že v jejich případě jsou naplněna ustanovení § 12, § 13 odst. 1, 2 a § 14 zákona o azylu. Poukázali na to, že Česká republika se zákonem o azylu přihlásila k demokratickým principům fungování státu a zdůraznili, že se tak stalo po více jak 40 letech. V jejich případě je nutno vzít v úvahu, že zejména stěžovatel a) podal žádost o azyl na základě svých osobních zkušeností, pocitů a obav, když sledoval pochopitelný zájem o bezpečnost své rodiny a stejně tak i zájem, aby rodina žila společně a nikoliv odděleně. Manželka stěžovatele a) se zapojila do volební kampaně a do činnosti volební komise a byla svědkem machinace ve volbách v roce 2002. O těchto machinacích informovala jednak svého manžela a následně oba své nejbližší okolí a spolupracovníky. Reakce třetích osob na jejich postoje byly negativní, jak popsali ve svých žádostech a vyjádřeních, a rozhodně po stěžovateli a) nelze spravedlivě požadovat, aby vyčkal přímého útoku na jeho osobu, manželku nebo syna, zejména za neutěšeného stavu občanských a politických poměrů na Ukrajině v roce 2002, které přetrvávají dosud. Opuštění vlasti není v jejich případě opatřením nahodilým nebo spekulativním. Stěžovatel a) jako manžel a otec rodiny má odůvodněné právo na to, aby rodina žila dohromady. Stěžovatel se objektivně nemohl obrátit na příslušné orgány státní moci ve věci machinací ve volbách, kterých byla svědkem jeho manželka, jestliže tyto nejsou ochotny, popř. schopny, jí nebo jim poskytnout ochranu, resp. sjednat v samotném procesu voleb nápravu. Pokud ministerstvo i krajský soud vycházely ze zpráv citovaných v rozsudku, nelze než konstatovat, že skutečné poměry jsou jiné než tyto instituce uvádějí, a proto i právní posouzení žádosti o azyl není správné. Současné poměry v povolebním, resp. volebním, období prezidentských voleb na Ukrajině potvrzují, že obecné volby na nejrůznějších stupních nedávají záruku zákonnosti a jejich výsledky nepředstavují skutečnou a pravou vůli občanů. Současné poměry na Ukrajině dávají za pravdu tvrzení stěžovatele a) o volebních poměrech a v tomto světle je třeba posuzovat jeho žádost o azyl, kterou vztahuje i na syna, odůvodněnou prostou lidskou obavou o svůj další život, který chce sdílet se svou rodinou ve svobodné a demokratické zemi. Charakteristika okolností a důvodů přednesených stěžovatelem a) při podání žádosti o azyl naplňují ustanovení o poskytnutí azylu. Proto stěžovatelé navrhli, aby Nejvyšší správní soud napadený rozsudek zrušil, věc vrátil k dalšímu řízení a kasační stížnosti přiznal odkladný účinek.

Ministerstvo ve vyjádření ke kasační stížnosti uvedlo, že zhodnotilo veškeré skutečnosti uváděné stěžovateli a shledalo, že jimi uváděné problémy nelze podřadit k důvodům taxativně uvedeným v § 12 zákona o azylu. Ministerstvo rovněž neshledalo důvody pro udělení azylu za účelem sloučení rodiny nebo humanitárního azylu ani existenci překážky vycestování, a to ve vztahu k oběma stěžovatelům. I pro řízení o kasační stížnosti odkázalo na správní spis,

zejména na vlastní podání a výpovědi, které stěžovatel a) učinil během správního řízení, a na vydané rozhodnutí. Z uvedených důvodů navrhlo zamítnutí kasační stížnosti pro její nedůvodnost a nepřiznání odkladného účinku.

Nejvyšší správní soud přezkoumal na základě kasační stížnosti napadený rozsudek v souladu s ustanovením § 109 odst. 2 a 3 s. ř. s., vázán rozsahem a důvody, které uplatnila stěžovatelka v podané kasační stížnosti a přitom sám neshledal vady uvedené v odstavci 3 citovaného ustanovení, k nimž by musel přihlédnout z úřední povinnosti.

Podle § 12 zákona o azylu se azyl udělí cizinci, bude-li v řízení o udělení azylu zjištěno, že cizinec je buď pronásledován za uplatňování politických práv a svobod a nebo má odůvodněný strach z pronásledování z důvodu rasy, náboženství, národnosti, příslušnosti k určité sociální skupině nebo pro zastávání určitých politických názorů ve státě, jehož občanství má, nebo, v případě že je osobou bez státního občanství, ve státě jeho posledního trvalého bydliště.

Dikce citovaného ustanovení v sobě zahrnuje dva samostatné důvody pro udělení azylu. První spočívá v pronásledování za uplatňování politických práv a svobod a druhý je založen na odůvodněném strachu z pronásledování z taxativně uvedených důvodů. Pouhou nespokojenost se stavem občanských a politických poměrů na Ukrajině včetně výhrad k průběhu voleb v r. 2002, pod tyto důvody nelze podřadit. Při rozhodování o azylu je totiž nezbytné prokazovat konkrétní pronásledování či diskriminaci žadatele o azyl nebo odůvodněnost strachu z pronásledování. Skutková podstata, z níž ministerstvo vycházelo, má oporu ve spisech a není s nimi v rozporu, protože vycházelo z tvrzení stěžovatele a) a v souladu se zákonem jej vyhodnotilo tak, že důvody jím uváděné nelze podřadit pod žádný z důvodů taxativně uvedených pro udělení azylu v § 12 zákona o azylu. Skutečnost, že žadatel o azyl má v zemi původu obavy, aniž by je jakkoliv v kontextu § 12 písm. b) zákona o azylu konkretizoval, a pouze uvedl, že reakce okolí na informace o machinacích ve volbách v r. 2002 byla negativní, není bez dalšího důvodem pro udělení azylu podle ustanovení § 12 zákona o azylu. V čem spočívala objektivní nemožnost stěžovatele a) obrátit se na příslušné orgány státní moci ve věci machinací ve volbách, jichž byla jeho manželka svědkem, stěžovatel a) neuvedl. Pokud stěžovatel a) vyjádřil výhrady k podkladům obsahujícím informace o politických a společenských poměrech na Ukrajině, z nichž jak ministerstvo, tak krajský soud vycházely, opět neuvedl nic konkrétního, čím by pravdivost jejich obsahu zpochybnil.

I když stěžovatel a) vyjádřil přesvědčení, že jsou v případě stěžovatelů naplněna také ustanovení § 13 a § 14 zákona o azylu, opět nic konkrétního v tomto směru neuvedl. Ve vztahu k § 13 zákona o azylu netvrdil, že rodinnému příslušníku stěžovatelů byl udělen azyl podle § 12 nebo § 14 citovaného zákona a že se tedy jedná o případ hodný zvláštního zřetele pro udělení azylu za účelem sloučení rodiny a pokud se jedná o udělení azylu podle § 14 zákona o azylu, není na udělení azylu podle citovaného ustanovení právní nárok a ministerstvo posuzuje každý jednotlivý případ na základě správního uvážení.

Nejvyšší správní soud proto z výše uvedených důvodů kasační stížnost podle ustanovení § 110 odst. 1 s. ř. s. zamítl. Ve věci rozhodl v souladu s § 109 odst. 1 s. ř. s., podle něhož rozhoduje Nejvyšší správní soud o kasační stížnosti zpravidla bez jednání, když neshledal důvody pro jeho nařízení.

O stěžovateli podaném návrhu, aby kasační stížnosti byl přiznán odkladný účinek podle ust. § 107 s. ř. s., Nejvyšší správní soud nerozhodl, neboť se jedná o věc, která byla vyřízena v souladu s ust. § 56 odst. 2 ve spojení s § 120 s. ř. s. přednostně.

Výrok o náhradě nákladů řízení se opírá o ustanovení § 60 odst. 1, věta první ve spojení s § 120 s. ř. s., podle kterého nestanoví-li tento zákon jinak, má účastník, který měl ve věci plný úspěch, právo na náhradu nákladů řízení před soudem, které důvodně vynaložil, proti účastníkovi, který ve věci úspěch neměl. Stěžovatelé v řízení úspěch neměli, proto nemají právo na náhradu nákladů řízení a ministerstvu žádné náklady s tímto řízením nevznikly.

P o u č e n í : Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 28. dubna 2005

JUDr. Eliška Cihlářová
předsedkyně senátu